

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kaszinczy-utca 5.
Kiadóhivatal: Landesmann J. és Társai.

FŐSZERKESZTŐ:

Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:

Egész évre 12 korona. Félévre 6 korona.
Negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 19 fillér.
Külföldi postaköltségekkel a legutánjebbi árban küldünk.

A háború

vérrel szentelt, dicsőséges történelmi eseményekkel terhes negyedik esztendejében, a harctéri események mellett a belpolitikai élet az, ami az ország teljes érdeklődését bírja.

Kiváncsi türelmességgel várja a nemzet a demokratikus ország építés pilléreinek lerakását és nem kisebb kíváncsisággal kíséri azokat a kérdéseket, amelyek a hadviselés okozta sebek gyógyítása, népjóléti socialis intézmények alkotása kórházak, menedék helyek építése, közegészségügyi kulturális, meg száz és száz másféle szükségletek kielégítése, hadiárva, rokkantak, özvegyek istápolásával képeznek szerves kapcsolatot.

A kiváncsi érdeklődés rugó-ját nem az intézmények mikénti felállítása képezi, hanem az a sokkal súlyosabb kérdés, miből nyel- és szükségletek kielégítése fedezetet? Van-e pénz ezekre a rengeteg felgyülemlett kiadásra, a melyet még a hadikölcsönök időközli kamatai és azok jövőbeni vizsgálata is szaporit.

Mind ezekre az országos érdeklődéssel kísért kérdésekre ad feleletet, a november 20-án megkezdődött a magyar képviselőháznak történelmi nevezetességű ülészakaja. Ekkor nyújtotta be a kormány a választójogi reformról szóló törvényjavaslatot, mely új korszakot nyit a nemzet életében és az 1917—1918. évi állami költségvetés tervezetét, mely először tájékoztatja a nyilvánosságot arról; mennyibe került eddig a háború és mik azok a jövedelmi források, amelyekből az államháztartás rendkívüli kiadásai fedezetet találhatnak.

A költségvetés, — bár mindkét törvénytervezet egyformán igen komoly és epochalis jelentőségű — kerül úgy tudjuk először a tárgyalás alá, mert mindennél égetőbb, sürgősebb, hogy a pénzügyi kormányzat ne rövid lejáratú indennitásokkal dolgozzék tovább, hanem rendszeres költségvetéssel, mely biztosságot teremt és világosságot derít az államháztartás egész helyzetére.

A gondviselés különös kegyének köszönhetjük, hogy épen ezekben a súlyos gondterhes időkben az ország pénzügyi hajójának kormány kerékénél Wekerle ül egy olyan ember, aki a maga genialis, nagyszabású koncepciójával, minden idők legnagyobb

finansziális és közgazdasági szak-tudásával az államháztartás meg-billent egyensúlyát annyiszor már helyreállította.

A most betervezett költségvetési tervezete, a számok igazságával érlelyes felelet a külföld ama híreszteléseire, hogy Magyarország elgyengült, ki merült, nem bírja ki tovább a háborút, igazolja annak, hogy az ország meggondolt ádozaskészséggel még új adóterhek viselésére is szívesen kész.

A nép tehát nem idegenkedik az új adóreformoktól, hanem mondhatnánk szívesen várja azokat, mert ez szabadítja meg attól a bizonytalanságtól, hogy miből kapja meg a hadikölcsön kamatait és miből fizetődnek ki a népjóléti alkotások költségei — olyan eminens érdekek ezek, hogy az új adójavaslatokat még a legelzárkózottabb előtt is népszerűvé teszik.

A népszerűséget még a kivétel igazságos elve is fokozza: fizessen olcsóbban az, aki a háború alatt keresett, felgazdagodott.

A város a VII. hadikölcsön érdekében.

Városi Jegyzési Iroda létesült. — A tisztviselők eddig 101 000 koronát jegyeztek. — Farkas Andor akciója.

— nov. 21.

A hadikölcsön jegyzései már megindultak. Zemplénavármegye és Sátoraljujhely város közönsége ismét lelkesen siet anyagiakkal támogatni az önvédelmi harcot, melyet már több, ma int három esztendeje folytatunk.

Az eddigi hadikölcsönök jegyzéseinél már bizonyította Ujhely város közönsége áldozatkészségét. Amit azonban a VII. hadikölcsön eredményeiben fog produkálni ennek a városnak a polgárai, az — az eddigi eredmények bizonyítják — felül fog ma int minden eddigi reményt.

Farkas Andor polgármester ugyanis oszult tüzte maga elé, hogy Ujhely város közönsége a VII. hadikölcsön során az országban vezető szerephez jusszon és példát adjon más városoknak a hazafias áldozatkészségben.

A polgármester a városában hadikölcsön jegyzési irodát állított

fel, amelynek szervezetét a következő határozatban osztom be:

Sátoraljujhely r. t. város polgármesteréül.

12749/1917. szám.

A Magyar Országos Biztosító Intézet a m. kir. honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatalának ellenőrzése alatt álló hadikölcsön-biztosítás kötését ajánlja.

Határozat.

Hetedik Magyar hadikölcsön minél sikeresebbé tétele érdekében a városháza tanácsotermében hadikölcsönjegyzési irodát állított fel, ahol m. kir. honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatala által ajánlott hadikölcsönbiztosítás érdekében kívánok akciót kifejteni.

Az irodavezetésével dr. Malártsik György közleg. tanácsnokot bízom meg és mellé a város tisztviselői karából dr. Kellner Győző ár. ülnököt és Lánczi Aladár alszámvevőt rendelem ki.

Sátoraljujhely, 1917. nov. 19.

Farkas Andor polgármester.

A hadikölcsön iroda munkálkodását a tegnapi napon már megkezdte. A polgármester értekezletre hívta össze a város tisztviselőit, hogy a hadikölcsön érdekében való munkálkodásra kérje őket. A városi tisztviselő a leglelkesebben fogadták a polgármester buzdító szavait és hogy példát mutassanak az áldozatkészségben, rövid néhány perccel alatt 101 000 koronát jegyeztek.

Farkas Andor polgármester 10 000 koronás jegyzéssel nyitotta meg a jegyzések sorát. Kérészy Gyula 10 000, Gezei Jenő 10 000, Tóber József 10 000, Jurosz Ágoston 5000, Schmidt Lajos 5000, dr. Malártsik György 5000, dr. Kellner Győző 5000, Rákmányi Jenő 5000, Arnothfalvy Emil 5000, Lánczi Aladár 5000, Friss Heiman 5000, Márton Elek 5000, Széchenyi Lajos 4000, Tomka László 4000, Prihoda Lajos 3000, Weinberger Dávid 2000, Gottlieb Jenő 1000, Zsihovits Gyula 1000 és Guttman Herman 1000 koronát jegyeztek.

Bizton hisszük, hogy ilyen kezdet után az eredmény minden csodálatra érdemes lesz. Farkas Andor, polgármester és a város tisztviselőinek példaadása eredményel kel, hogy hasonló a város minden polgáránál. Meg kel értenie mindakinek, hogy a VII. hadikölcsön jegyzéséből nem szabad hiányozni egyetlen embernek sem, még a legszegényebbeknek sem, mert aki a város által propagált olcsó feltételek mellett sem jegyez, az ellensége hazájának.

Eltűnt a cérna az ujhelyi piacról.

— nov. 21.

Mióta a cérna árát maximálták, mi is következtetett be egyébként, a cérna háború ravasszággal kánforrá változott és nyomtalanul eltűnt az ujhelyi piacról. Nem maradt meg más belőle, csak az emléke, amely szorosan egybeolvad lelki szemeink előtt azokkal a boldog időkkel, a mikor nem okozott semmi gondot feleségünknek, ha egy elszakadt kabátgombokat felakarta varrni. Szóval a cérna eltűnt. De nem baj, majd előkerül, ha a maximális árak néhány koronáskával magasabbak lesznek és a tíz, husz gombolyag cérna boldog tulajdonosai azok eladási árából emeletoz házaikakat vásárolgathatnak maguknak.

Amíg az elrejtett sok-sok cérna elő nem jön rejtékből, addig felüggesztik a „foltos ruha nem szőgyen csak a rongyos” közmondásnak érvényét, mert hát a foltos ruhák cérna is kell, ez pedig nincs. Ha egy szegény hadisegélyes asszony három gyermekének rongyos ruháskáját meg akarja foltozni, akkor cérnára kell adnia egész háviségélyét, mert tudni kell, hogy időnként azért előbujik ám néhány gombolyag cérna, amikor például egy régi 80 fillér karikáért 20 koronát kínálgatunk. A cérna ugyanis csak elvben tűnt el Ujhelyben, tényleg azonban van belőle néhány gombolyag, amely a háború elhuzódásában bizva és erre várva, csak kedvezőbb konjunktúrára vár.

Ezen a téren is leghatásosabb és legelőiravezetőbb intézkedés volna alapos mrotozásokot tartani és akiknél elrejtett cernát találnak, azokat a törvény teljes szigorával büntetni. Legyen meg egyszer vége a fél rendszabályoknak, amelyek mellett a közönség egyre vigasztalanabb helyzetbe kerül.

Még a maximálást közvetlenül megelőző pár nappal — bár horribilis áron — lehetett Ujhelyben cernát kapni. Most azonban az történt vele, mint a vászonnal és pergettel. Nemrég egy több gyermekes anyabébetét egy üzletbe, hogy néhány méter pergetet vegyen. Amikor a főnök ur ezt meghallotta, így szóló segédjéhez:

— Nézze meg mit-e a hó?

Mikor a segéd a napsugaras ősi időre célzást téve, kimosolygott az utcára, a főnök ur kedélyeskedve mondta:

— Akkor nincs parget. — Illetve ő barchettát mondott.

Mikorra lehull, akkorra a parget is drágább lesz valamiképpel. Leg-

feljeb a duplájába, háromszorosába fog kerülni. Akkor majd lesz megint barchet. S ilyen jó viszonyok mellett cérna is akárcsi meglássa.

HIREK.

Mit ér a két filléres ?

Pénzügyi és gazdasági tanulmány.

A pénz értékét, tanítják a nemzetgazdasági tankönyvek, — az érte vásárolható áru mennyisége mutatja. Mi az érteke tehát egy kétfilléresnek? E háborus kérdésre választ szerezve elmentem néhány boltba megtudni, mit lehet kapni két fillérért.

Első utam a papirkereskedésbe vezetett. Két fillérért ott valamikor lehetett kapni 4 iv „diák” papirt, levélpapirt, borítékot, tollat, tolszárat, ceruzát, tentát, radirgumit, irkát. A két fillérnek a papirkereskedésben nagy becsülete volt. Ma két fillérért csak egy darab levonó-képet, matricát lehet kapni. A hajdani két filléres tárgyak közül legjobban megdrágult a radirgumi, 60 fillérére kerül kettő helyett.

Mint a divatot kedvelő, bementem a divatüzletbe. Két fillér valamikor ott is pénz volt. Adtak érte acél-gombot, az olcsó cipőzsinór sem sokkal drágább, gombos tül páne többet is adtak érte, cifrafejtű is. Ma ott a két filléres pénzegység nem szerepel. A cipőzsinór, amely mondjuk 4 fillér volt, 2 kor. 40 fillér.

A fűszerezletekben is lehetett két fillérért vásárolni. A kis gyerek cukrot kapott érte, kockecukrot is adtak egy krajcárért, lehetett azután kapni a két filléresért borsot, cimet, timsót, paprikát, rengeteg sokféle árut. Ma két szem borsot adnának érte, ha volna bors.

A trafikban gyufa s cigarettá volt két fillér. Annnyba került a saipka és cigarettapapir is. Ma . . . Ma nem lehet a trafikba bejutni, any nyiember áll sorfalat . . . Trafik kiosztása van. A legőcsöb cigarettá 6 fill., egy skatulya gyufa tíz fillér.

Egy darab két filléres aig valamit ér. Koldusnak sem lehet adni. A fillér az oly keveset ér, hogy tán szegényletében eltűnt egészen eltűnt a forgalomból.

— Halálozás. Kornstein Jenő városunk kereskedő világának és társadalmának általában becsült, mindenki által szeretett tagja, hosszszas szenvedés után 46 éves korában folyó hó 17-én elhunyt. Vasárnap megtartott végtisztességen barátai és hozzátartozóiól dr. Klein Károly, a temetőben pedig a kereskedelmi társulat nevében, amelynek a meghaldogult több mint 20 év óta pénztárnoka volt, Kozma Armin bucsuztatja.

— Hadi egészségügyi előadás. A hadseregfőparancsnokság és a sajtó főhadiszállás megbízásából dr. Mutler Vilmos t. ezredorvos mozgó és vetített fényképfelvételekkel kísért népszerű hadi egészségügyi jótékonyági célszatu előadást tart. A rendezés munkálatsival a főispán Farkas Andor polgármestert bízta meg.

— A hadiózvegyek és árvak alapja javára. Sztrapkón november ho 3-án jótékonycélu kabaré előadásra rendeztek, amelynek 341 koronát tiszta jövedelmét, a rendezőség, fenti alap céljaira, vármegyénk főispánjához gr. Széchenyi Györgyhöz bektüldötte.

— A tüdőbetegeket gondozó Intézet céljaira Wolkenstein Oswald fogt 100 és Máriássy Mária Orszvárt 100 koronát küldött be vármegyénk főispánjához.

— Nagy tüz pusztított néhány nap előtt Hernádnémetiben. Altitólag a szántógép kéményéből kipattant szikrától meggyújtá a Morvay-féle gőzmozlom és az összes melléképületekkel, az azokban felhalmozott életeművel teljesen elégett. A kár több mint 250.000 korona.

— Meglopták a vonatot. Guttmann Salamon tolosvai kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy éjszaka Tolosva és Hatvan között a vonaton, amíg aludt kielopták a zsebőből 1300 koronát tartalmazó pénztárcáját.

— A tizes honvédezed hadi kiállítását rendez Miskolcon. A miskolci IO ik hovéd gyalogezred decemberben hadi s képiállítását rendez Miskolcon. Be akarják mutatni a város közönségének a derék tizesek szokat az eredményeket. melyeket az ezred véres harok közt a kultúra és művészet terén produkált. A jövedelem az ezred özegey és árszalapját fogja gyarapítani.

— A magánháztartásokban is rek virálják a gabonát. A kormány érendelete s értesítette a város hatóságát, hogy a gabonaátvételi eljárás a nem termelők készleteire is kiterj-szül. A kiszabott emb ri és állati fejkvótát meghaladó fölöslegeket a nem termelőiöl is elveszik, házról házra járva megállapítják s a termelők fölöslegével együtt beszoigaltatják. Az eddig be nem váltott vásárlási igazolványok további beváltására vonatkozólag a bizottságok azt a jogát, hogy fedezetlen házi és gazdasági szükségletek fedezésére a helybeli fölöslegekből s Haditörvény R. T. utján eladásokat eszközhessenek, felfüggesztette és az érvényesítetlen vásárlási igazolványok bevonását érendelte. A rendelet egyben utasítja a pénzügy örséget, a határndőrséget, hogy az elrejtett készleteket a legörélyesebben kutassák fel.

— Kétszeres az ára a hálókoocsijegyeknek. A kereskedelmi miniszter értesítette a Nemzetközi Hálókoocsi Társaságot, hogy hálókoocsijegyekt kezdve száz százalékkal fismelheteti. Azonkívül a jövőben egy hálófülke lefoglalásához két vasuti jegy eskét hálókoocsi jegy megváltására lesz szükség. Meg fog szünni az az abuzus is, hogy némelyek hónapokkal elő b váltják meg hálókoocsi jegyöiket s így azok, akik később határozzák el magukat az utazásra, már nem tudnak hálófülkehez jutni. A hálókoocsijegyeket esután legfőlebb két héttel az elutazás előtt leht megváltani.

— Az országos fehéremű gyűjtés fuvárdij kedvezménye. A hadsereg

fehéremű szükségletének ellátására megindított országos gyűjtés akció mind hatalmasabb arányokat öit Serényi Béla gróf kereskedelemügyi miniszter díjmentes vasuti szállítást engedélyezett a vidéki állomásokról Budapestre. Ezeket a csomagokat azonban a hivatkozott miniszteri rendelkezése értelmében csak akkor fogadják el díjmentes szállításra, ha a község előjáráság, vagy iskola igazgatóság adja fel. Minden fuvarlevelet a tartalom bevallási rovatban a következő jelzéssel kell ellátni: Az országos fehéremű gyűjtés eredménye.

— Maximálták a gyortya árát A hivatalos lap kormányrendeletét közt, amely bejelentésre kötelezi mindazokat, akik gyertyagyártással foglalkoznak, vagy akiknek birtokuk száz kilónál nagyobb sulyu gyortya van. A bejelentést november 15 ig kellett megtenni az olaj- és zsiradékügyi bizottságnál. A kormány ezeket a készleteket zár alá helyezettekk jelentti ki s ezután csupán az olaj- és zsiradékügyi bizottság utasítása szerint szabad gyertyát forgalomba hozni A rendelet a gyortya szállítást igazolványhoz köti. A rendelet a gyortya árát a következőkben állapította meg: Kicsinyban árusított kereskedők: 1/10 kg. suly gyertyáért darabonkint (8 darab, sulya 500 gramm) 22 fillérről, 1/50 kg. suly gyertyáért darabonként (16 drb. sulya 500 gramm) 11 fillérről, 1/20 kg. sulyu gyertyáért darabonkint (30 drb. sulya 500 gramm) 6 fillérről nagyobb árat nem követhetők. Ezeknél a gyertyáknál a csomagoláson föl kell tüntetni, annak sulyát, valamint, hogy hány darab gyortya esik egy kilogrammra.

— Országos f mőszoirás lesz. A fővárosban már vége felé közeledik a fémőszoirás és ezt most országsszerte is végrehajtják a honvédelmi miniszter rendelete alapján, amely a háztartásokban, üzletekben és ipari vál-

latatoknál található fémátargyaknál tek pontos össeírását rendeli el Itt az utolsó alkalom arra, hogy azok a késedelmeseők, akik eddig bármely okból kifolyólag még nem adták be önként hadifémátargyaikat, most beszoigaltassák azokat a hivatalos hadifémbeváltóhelyeknél. Nemcsak a késedelmes beszoigaltás, hanem a fémkészletek hiányos bevallása, elhallgatása vagy elrejtése is sulyos bajok és kellemtlenségek okozójává válhat, mert fémrajzúkat fognak tartani és a lehtő legerélyesebben fogják ellenőrizni, hogy beszoigaltatta-e mindenk i arra kötelezett fémátargyaikat. Sok kellemtlenségtől óvja meg magát tehát mindenk i, aki a még rövid ideig tartó önkéntes fémbezoigaltás idője alatt beadja az igénybevett fémkészleteket a löszörgyártás céljaira.

— A háboruban ezután övenkint csak egyszer lesz szabadságolás. A sajtóhadiszállásról jelentik: A hadseregőparancsnokság azt kívánja, hogy a legénység állományhoz tartozó összes személyek 14 napi szabadságot kapjjanak. Szabadságot a fronton lévő legénység hat, a legénység többi része pedig kilenc hónap után kap. Miután azonban tekintettel kell lenni a csapatok állományi viszonyaira, minden legénység katona egy évben csak egyszer mehet szabadságra, de olyan frontrészekben, ahol a helyi és a közlekedési viszonyok kedvezők, egyszer évente kétszer is szabadsághozhatók. Különös kedvezéslen viszonyok mellett megtörténhetik, hogy az évi szabadságolásokot továbbra is korlátozni kell, de a hadseregőparancsnokság minden intézkedést megteszt, hogy a legénység szabadságkérésait a legmesszebbmenő módon méltányolják.

Használjunk hadiségély póstabélyeget.

Felölös szerkesztő: Landosmáns Miksa, Szerkesztő: György Lajos.

Hanglemezeket

lejátszottakat, vagy törötteket cserél, vagy készpénzért is vesz

W Á G N E R

„Hangszerkirály”

országsszerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgépek áruháza

BUDAPEST

VIII. KER., JÓZSEF-KÖRUT 15/V.
Fióküzlet: IX., RÁDAY-UTCA 18.

Makulatura-papir

könyvnyomdánkban kapható.

Május-kut utcai 16. sz.

háZ eladó.

Bővebb tevlőgösítést egyenett.

A világ legdrágább, de egyszersmind legjobb szivarkahüvelyei:

„MODIANO-CLUBSPECIALITÉ”

Vigyázat: Utánzatok vannak forgalomban! ○ Sodorni való papir ára 30 fillér.